

Bilješka

Ovaj prilog je rađen na osnovi predavanja koja su održali eminentni stručnjaci s područja etruskologije na Università Italiana per stranieri – Perugia, u sklopu tečaja „Corso di Etruscologia e di Antichità Italiche“, ljeti 1977. Među predavačima su bili profesori M. Pallottino, M. Cristofani, G. Colonna, G.A. Mansuelli, G. Campo-reale, G. Bonfante i drugi. Tipološke table su izrađene po predavanjima i radnim listovima prof. dr A.J. Pfiffiga.

IZ PREPJEVA VERGILIJEVIH GEORGICA OD ĐURA HIDŽE

O hrvatskom književniku (latinistu, prevoditelju) može se čitati dosta u našoj poslijeratnoj stručnoj i naučnoj literaturi, na primjer u časopisu ŽIVA ANTIKA. Za naše čitatelje donosimo ovdje iz neobjavljenih rukopisa iz Dubrovnika odlomak prepjeva Vergilijevih *Georgica*, II 458–540 (*Pohvala života na selu*).

Mogli bi seljani zvati se čestiti,
Da dobra njihova poznaju na sviti.
Svim harna, na dalek od boja krvnoga,
Zemlja ih nasiti iz skuta plodnoga.
Velje ako ne imaju polače, i njih vrata
I jutrom ne izmeću dvornika na jata,
Niti no hlepe steć zamjerne od kore
Pomorske žabe one šarene zatvore,
Nit sūde od mjeda korinskog slivene
I sjajne haljine sa zlatom vezene,
Nit u mast asirsku moče vune bijele,
Štete ulje maslinsko ni vonjom kanjele –
Življenje š njima je, ke itkog ne vara,
Pun mira i bogat svakijeh dobara!
Pokoje odasvud prostrane njih njive,
Vjetric, hlad, spile, i vode tijek žive.
Mukanje sitijeh volova uživaju,
I dubjâ u sjenci tih sanak hitaju,
Zvjerska su skrovišta tu i luzi zeleni,
Tu je štovnost bogova, tu su oci cijenjeni.
Tuj mladost mnog' trudi, malo ište i želi,
Pravednost od njih se najkasnije odijeli.

.....
A mene nek prime, nad ine svim mile
Pijerske diklice, ke su me stravile.
Zvijezde mi nek kažu i nebes put uče,
Kô mrak se na sunce i mjesec navuče,
Što trešnju porađa, van loga nadimlje
S česa se pučina, i u se užimlje.
Sunčani zdrak zimi što u more naglo gre,
Ljeti nam za dugo a obsjaje pozore.
Nu ako smrznuto srce mi zakrati
Da mogu otajstva naravi spoznati,
Potajan ljubiti ću selija, dubrave,
Livade, kladence i rijeke i trave.
Ah, Sperkio gdino je, gdi krasne ravnice!

Gdi brdo, tkog' glase lačenske diklice!
Tko će me u doli hladna Hema priniti,
I sjenom jamačnom dubravâ braniti.

Blago onem' uzroke tko stvari more rit,
I svake bojazni pod noge postaviti;
I silnost udesa neumoljivoga,
Rogobor i pakla nenasitivoga.
Blago onem', ki spozna gorske boge i Pana,
I vile sestrice i starca Silvana!
Za grimiz i moćne šibike ne mari
Nit za onim zasjedne, ki braću ražari!
Niti no brine se s Dunava što bojnu
Kroz spravu Ugrovlah šlje vojsku nebrojnu.
Propadne nek' rimska zapovijed, sore se
Kraljevstva velika, omesti neće se.

.....
On voća nabere s grana dubja svoga
Ke zemlja rađa mu bez truda ijednoga.
Gvozdene zakone, žamorno pravdištje
Nit puka vidje ikad pijano štitištje.
Njeki s veslim' more jazovno lupaju,
I s mačim u dvore kraljevske srćaju.
Gradove i kuće ustane taj drit
Za spat na grimizu i iz čaša zlatnih pit.
A drugi skupjeno sve blago sakrije,
Pak leži na njemu, čuva ga i grije.
Uši oni i usti zapanjen rastvori
Za parca slišati kad spretno govori.
Jest smamljiv, dvostruko lupanje od rukâ
Ki prosi sjedišta gospode i puka.
S' bratinskog ubojstva njeki se krvave
I mili rodni prag tuđ' za stan ostave.
Muče se okući izvanjske u strane,
Koje su od drugog sunašca grijane.
Seljani zemlju svû lemešom oštrome
Protresa i drobi, ter trudom ljetnime
I sebe i ljubiu i djecu svu hrani,
Prvi otadžbine svim potpor uzdani!
On stokam' brine se i vriježi volove,
Dostojni kî no su harnosti njegove.
Vík trudi; godište ne vidi dok sito,
I rode kozlići i voće i žito.

I brazde ispuni svakojom plodnosti,
I žetvi ne budu žitnice zadosti!
Zima se približa; mljet' počne masline,
Site su želuda kočetne živine.
Daje gora maginja, isplodi jesen se
I grozdje na briježih prisojnih peče se.
Tuj mila sinove pod okom sveđ ima,
I njima celove podaje i prima.
Čistoća i stidnost kuću mu čuvaju,
I krave njih vime naduto spuštaju.
A tusti kozlići na travi veseloj,
Protivi roščim meu sobom čine boj.
Pomnjivo svetkuje on danke svečane,
Štujući bogove, ki zemlje plod brane.
On prostr na travi kon ognja počiva
Sud kruneć' pun vina teb', Bako, doziva.
Zamjerak objesi brijestovoj o grani
Kroz inad za da u nj strijeljaju čobani.
Seljanska i ruha s uda čvrstih svlače
Da nagi bolje se rvaju i jače.
Sabinci tač davni njih život trajahu,
I Romul i Remo takodir življahu.
S' takoga življenja priproste kroz čine
Vlast velju stekoše Etrurske krajine.
Rim s' toga uzraste, gradova ki je cvît,
I kulam' sedmerim htje sebe okružiti.
Tako se zlatnoga vijeka onog' življaše
Kad stari Saturno kralj vlastit bijaše,
Prije nego vladati Jove uze ovi svit
I juncim priklatim ljudski se trag sitit.
Još bojne trublje se ne začu zvečanja,
Nakovan nit' buči s' oružja kovanja.
Neizmjerne al' prođosmo mi prostor zemlje, vrat
Dimljivim konjima vrijeme je razuzdat'.

.....
Željko Puratić